

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕ «ΗΘΟΣ»

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ 11^{ΟΥ} & 63^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Παιδιά με Ηθικό IQ.*

Τ. 58 20-04-15

Σε μια εποχή που εστιάζει στα επιτεύγματα και τις επιδόσεις, τα παιδιά χρειάζονται να μάθουν να προσφέρουν, να μοιράζονται και να συμπάσχουν.

Χωρίς γονεϊκά κηρύγματα με βαρετά ηθικά διδάγματα

«Ποιος ενδιαφέρεται σήμερα να μεγαλώσει ηθικά παιδιά;». Το ερώτημα το λαθράκουσα από μια παρέα γονέων στην παιδική χαρά. Έμεινε εκεί να αιωρείται ανάμεσα στην αμμοδόχο και τις κούνιες. Το ίδιο απόγευμα, την ώρα που διάβαζα στα παιδιά μου την αγαπημένη (μου) σειρά παιδικών βιβλίων - «Ο μικρός φιλόσοφος» (εκδ. Μεταίχμιο) - το ερώτημα σαν να επανήλθε. Φυσικά, δεν έδωσα απάντηση. Άλλωστε, στο «ηθικός» κάθε γονιός προσδίδει το νόημα που θέλει.

Όπως έγραφε προ καιρού στους «New York Times» ο Άνταμ Γκραντ, καθηγητής μάντζμεντ και ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια, παρότι οι δυτικοί γονείς δείχνουμε μια κάποια εμμονή με τις επιδόσεις των παιδιών μας (θυμάμαι έναν γνωστό που ολοφυρόταν επειδή η κόρη του δεν κατόρθωσε να πάρει το Proficiency στην Α' Γυμνασίου), η επιτυχία δεν είναι τελικά το Νο 1 στις προτεραιότητες που έχουμε για το μεγάλωμά τους. Άνθρωποι από 50 χώρες που μετείχαν σε πρόσφατη έρευνα για το ποιες είναι οι βασικές αρχές στη ζωή τους, περιέργως δεν προέταξαν τα επιτεύγματα αλλά το ουσιαστικό ενδιαφέρον για τους άλλους, αυτό που λέμε «ενσυναίσθηση». Στο άρθρο του αυτό («Raising a Moral Child»), το οποίο προκάλεσε, είναι η αλήθεια, μεγάλο διαδικτυακό κουσκούζ, ο Γκραντ υπογραμμίζει ότι η «ηθική ανάπτυξη» του παιδιού δεν είναι εύκολη υπόθεση (αρκεί μια ματιά στις στρατιές ηθικά υπανάπτυκτων ενηλίκων). Εδώ δεν ελαρκούν τα εντατικά ιδιαίτερα μαθήματα, ούτε τα ηθικοπλαστικά γονεϊκά κηρύγματα. Ούτε καν οι μύθοι του Αισώπου. Εδώ μιλούν οι πράξεις.

Σε ένα παλαιό κλασικό πείραμα, ο διαβόητος καναδός ψυχολόγος Τζέι Φίλιπ Ράστον κάλεσε 140 παιδιά (δημοτικού και γυμνασίου) να παίξουν με ένα παιχνίδι, το οποίο στη συνέχεια καλούνταν είτε να κρατήσουν είτε να χαρίσουν σε ένα μη προνομιούχο παιδί. Στο πρώτο μέρος του πειράματος διαφορετικές ομάδες παιδιών παρακολούθησαν έναν δάσκαλο να παίζει το παιχνίδι. Σε κάποιες ομάδες παιδιών ο δάσκαλος εξήρε τη γενναϊόδωρη συμπεριφορά, σε κάποιες άλλες πάλι σιωπούσε εντελώς. Μπροστά σε κάποιες ομάδες, ο δάσκαλος χάριζε το παιχνίδι στο φτωχό παιδί, μπροστά σε κάποιες άλλες κρατούσε το παιχνίδι για τον εαυτό του. Τα αποτελέσματα του πειράματος ήταν πραγματικά εντυπωσιακά. Η επίδραση του ενήλικου ήταν βεβαίως καταλυτική στη συμπεριφορά των ανηλίκων. Πιο γενναϊόδωρη ομάδα αποδείχθηκε όμως εκείνη με τα παιδιά που απλώς είδαν τον δάσκαλο να χαρίζει το παιχνίδι. Χωρίς συμβουλές. Πρωτίστως, χωρίς την κουραστική παρλάτα: «Είναι σημαντικό να μοιράζεσαι με τους άλλους και ιδιαίτερα με εκείνους που έχουν ανάγκη...».

Όμως το ηθικό IQ του παιδιού δεν βρίσκεται πάντα ψηλά στη γονεϊκή ατζέντα. «Δίνοντας προτεραιότητα στην ευτυχία των παιδιών μας, συχνά αποφεύγουμε να τα "στριμώξουμε" όταν δεν πάρουν την ευθύνη που τους αναλογεί απέναντι στους συνομηλίκους τους» θα γράψει ο Ρίτσαρντ Βάισμπουρντ, παιδοψυχολόγος και ειδικός σε θέματα εκπαίδευσης στο Harvard Graduate School of Education (HGSE), στο βιβλίο του «The Parents We Mean to Be» (2009). Είναι, π.χ., ένας αμερικανός έφηβος που έχει πια βαρεθεί την ποδοσφαιρική ομάδα στην οποία παίζει και θέλει να ξεκινήσει βόλεϊ. Η μητέρα του τον προτρέπει να κάνει αυτό που τον ευχαριστεί. Ο πατέρας του, πάλι, προσπαθεί να τον αποτρέψει, το ποδόσφαιρο είναι καλό για το CV του στο κολέγιο. Και οι δύο γονείς ενδιαφέρονται για το παιδί, αλλά κανείς δεν ασχολείται με το «ηθικά» προφανές: Πώς θα επηρεάσει η ξαφνική αποχώρηση του παιδιού τους την υπόλοιπη ποδοσφαιρική ομάδα;

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ίδιος ο Βάισμπουρντ, που εδώ και χρόνια ανατέμνει το ζήτημα της ηθικής στην ανατροφή των παιδιών, μεγάλωσε με έναν πατέρα (μεσίτη στο επάγγελμα) που αγαπούσε να φέρνει «τροφή για σκέψη» στο μεσημεριανό τραπέζι. Είχε μάλιστα αδυναμία στα κλασικά ηθικά αινίγματα. Ανάμεσά τους το «δίλημμα του Χάιντς»: πρέπει ο αφοσιωμένος σύζυγος να κλέψει το πανάκριβο φάρμακο που αδυνατεί να πληρώσει αλλά που θα σώσει τη ζωή της βαριά άρρωστης γυναίκας του;».

«Όλα έχουν ένα ηθικό δίδαγμα, αρκεί να μπορέσεις να το βρεις» γράφει ο Λιούις Κάρολ στην «Αλική στη Χώρα των Θαυμάτων». Στην εποχή της βιομηχανοποιημένης παιδικής ηλικίας, με τη σύγχρονη οικογένεια να λειτουργεί σαν εταιρεία που παράγει «τέλεια παιδιά», το ηθικό δίδαγμα είναι ότι οι γονείς επιβάλλεται να δώσουν στα παιδιά τους όχι κηρύγματα περί ηθικής αλλά ηθικό σθένος.

*Πηγή: άρθρο Λ. Παπαδημητρίου / Μικροκοινωνιολογικά/ ΒΗmagazino - 3/8/2014

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

1. Παρακαλούνται όσοι μαθητές- γονείς - σύλλογοι- εκπαιδευτικοί και φίλοι επιθυμούν να συνδράμουν στο πρόγραμμα «Το σχολείο μαθαίνει να παίζει», που συνεχίζεται για δεύτερη χρονιά να επικοινωνήσουν άμεσα με το Τμήμα Ένταξης (κύριο Κυριάκο Περβανά).

Μπορούν έτσι να υποβάλλουν τις ιδέες τους, να βοηθήσουν στην κατασκευή απλών παιχνιδιών για την ώρα του διαλείμματος κλπ. ή κυρίως να χαρίσουν στο σχολείο παλιά απλά επιτραπέζια και άλλα παιχνίδια που δεν τα «θέλουν» πια στο σπίτι τους. Θα υπάρξει επιλογή ώστε παιχνίδια με περιεχόμενο βίας, ρατσισμού, κλπ ή μη «παιδαγωγικού» χαρακτήρα να αποφευχθούν.

2. Για τη δημιουργία γωνιών για χαλαρή ανάγνωση ποιοτικών παιδικών περιοδικών και εφημερίδων, κατά την ώρα του διαλείμματος, παρακαλείσθε όπως φέρετε ό,τι τέτοιο υλικό θέλετε να χαρίσετε στο σχολείο. Απευθυνθείτε στο Τμήμα Ένταξης το συντομότερο δυνατόν για να γίνει ή πρώτη επιλογή.